AZ ÜGYVÉD VÁLASZOL

Dr. Juhász György Tibor

A névfelvétel lehetőségei

„Tisztelt Ügyvéd Úr!

Első házasságom válással végződött. Feleségem a mai napig az én nevemet használja, amit házasságkötésünkkor vett föl. Ez az elmúlt időszakban nem jelentett problémát, de most újabb házasságot szeretnék kötni. Menyasszonyom, leendő feleségem szintén fel akarja venni a nevem, de azt mégsem szeretné, hogy két azonos nevű asszony is legyen a faluban és így lépten-nyomon szembesülne a múltammal. Beszéltem a volt feleségemmel, aki már rég nem ragaszkodik hozzám, csak a nevemhez, mivel ha megváltoztatná, akkor az összes iratát ki kellene cserélnie. Mit tegyek, hogyan tudnám névváltoztatásra kötelezni? Egyáltalán jogosan viseli a nevem, hiszen már évekkel ezelőtt elváltunk?"

Kedves Olvasó!

Levelében nem írta le, de vélelmezem, hogy felesége tradicionális magyar szokás szerint „-né" toldattal vette fel az ön teljes nevét. Ennek viseléséhez a házasság megszűnését követően is joga van. Csak akkor lenne köteles nevét megváltoztatni, ha újabb házasságot kötne. Volt feleségét a névviseléstől eltiltani csak abban a szélsőséges esetben lehetne, ha szándékos bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélnék. Ezt egyikünk sem kívánhatja.

Javaslom inkább, hogy új kedvese válasszon magának másik nevet. A törvény számos lehetőséget kínál. Példával szemléltetve Kiss János és Nagy Nóra házassága esetén a feleség a következőkből választhat:

– Nagy Nóra
– Kiss Jánosné Nagy Nóra
– Kissné Nagy Nóra
– Kiss Nóra

Ha mindez kevés lenne, mindkettejük családnevét házassági névként összekapcsolva élhet boldog házasságban Kiss-Nagy János és Kiss-Nagy Nóra vagy Nagy-Kiss János és Nagy-Kiss Nóra. Szabó-Gál Éva és Szántó-Kovács Péter kedvéért nem részleteznem a variációkat, de nekik sem lehet kettőnél több tagú családnevük.

Előző feleségének igaza van, valóban sok időbe és pénzbe kerül egy névváltoztatás. Nemcsak a személyes okmányokat kell lecserélni, hanem több hatósági nyilvántartásba is be kell jelenteni, mint például a cégbíróság és a földhivatal. Más hivataloknál, szerveknél is célszerű bejelenteni, így bankokban, közüzemi szolgáltatóknál.

A névváltoztatás az anyagiakon túl természetesen erkölcsi kérdés is. Személyes – meglehetősen konzervatív – nézeteimet a t. olvasót kímélendő nem fejtem ki, csupán azt a praxisomban gyakran előfordult esetet írom le, hogy Vajdaságból áttelepült honfitársaink édesanyjuk lánykori nevét csak az anyai nagypapa nevéből tudják levezetni, édesanyjuk az ő okmányaikban is férje családnevén szerepel. Igaz náluk más a házasság megítélése és a válás szinte ismeretlen.

Klebelsberg, Szent-Györgyi és a Dóm téri zenélőóra

Klebelsberg Kunó volt a Dóm téri zenélőóra megálmodója is *Fotó: Karnok Csaba*

Többek között nemcsak a Dóm téri épületegyüttes megálmodója és építtetője volt gróf Klebelsberg Kunó (1875–1932) vallás- és közoktatásügyi miniszter (1922–1931), városunk országgyűlési képviselője (1926–1931), hanem a zenélőóra ötlete is tőle származott, melynek ihletője Nürnberg zenélőórája volt. A zenélőóra egyedülálló hazánkban, a középkori egyetemek szimbóluma, Csúry Ferenc óraműves alkotása és 1936-tól működik. (Hogy egyetemünk valóban középkori eredetű, arra Minker Emil gyógyszerész professzor kutatásai szolgáltattak nem rég további meggyőző bizonyítékot: legrégibb ősünk Báthory István Erdély fejedelme, majd Lengyelország királya 1581-ben alapította kolozsvári jezsuita egyetem. Így egyetemünk jövőre lesz 425 éves.) Klebelsberg már nem élt, mikor az óra elkészült. Az óra szobrai: Dugonics András, Mikes Kelemen, Petőfi Sándor, Szemere Bertalan, Vasváry Pál, Barabás Miklós, Bercsényi Miklós, Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály, Kazinczy Ferenc, Tinódi Lantos Sebestyén, Vedres István, mint diákok, Brassay Sámuel, Kolozsváry Sándor, Tóth Lajos, Herman Ottó mint dékánok, és Klebelsberg Kunó mint rektor. Az orvoskari jegyzőkönyvek tanúsága szerint Szent-Györgyi javasolta Klebelsberg megjelenítését, mely szobor Kállay József faszobrász alkotása. A ballagó egyetemi diákok és az egyetemi tanács Vaszy Viktor által feldolgozott „Gaudeamus igitur" zenéjére vonulnak át a hold és a csillagrendszer színes képeit ábrázoló óralap előtt.

Egyébként Szent-Györgyit Cambridge-ből Klebelsberg hívta haza 1928-ban a szegedi egyetem megüresedett orvosvegytani intézet katedrájára tanszékvezetőnek. Klebelsberg már nem élte meg Szent-Györgyi Nobel-díját (1937), melyet a világhírű tudós többek között a szegedi paprikából szintetizált C-vitamin kutatásaiért kapott. A Nobel-díj elnyerésének hírére Szent-Györgyi első útja a Dóm kriptájában nyugvó Klebelsberg sírjához vezetett. 1938-ban ekképpen emlékezett vissza „Gazdájára": „Az én dolgozószobámban mindig van egy pár cserépnyi élő, zöld növény Klebelsberg Kunó gróf képe alatt, jeléül annak, hogy ő még ma is él közöttünk..., mert csak az emberiség legnagyobbjainak adatik meg az, hogy ami előttük végtelenül kicsiny és nagy, és ami egyaránt viseli magában a világ lelkét, egyaránt jelentős legyen."

HENCZ PÉTER, SZEGED

A szeretet vértanúja

Nem sokkal halála után egy beszélgetés alkalmával került szóba keresztény jelleme, amely egész élete folyamán igazolta kiválasztottságát. A hit, a reménykedés, a türelem és a szeretet jegyében szolgált istent és embert. Eldönthetetlen, hogy melyik erényét gyakorolta a legmagasabb fokon. A hit szülte a reménységét, mely türelem nélkül soha sem jutott volna el a szeretetig.

Bálint Sándor életének a hűség és a szeretet volt és maradt haláláig a legfőbb bástyája. Alsóvárosi idős szülők gyermekeként született és élte a Néki ajándékozott földi, makulátlan életet. Szeretetével legjobban édesanyját, ahogy Ő szólította, „kedves anyámat" halmozta el. Az ima, később a szentáldozás is napi gyakorlatává vált. Örült, ha szeretetét megérezték mindazok, akikhez szólt, s ha ez a szeretet viszonzást kapott. Számára kedves kötelesség volt mások kérésének szeretetteljes teljesítése. A „nem" és a „majd" szókat soha nem használta. Sok tennivalója, elfoglaltsága mellett talány, miként tudott másoknak segíteni. A szeretet, a bölcsesség örök társai voltak, légyen is a világ körülötte erre befogadó vagy sem. Földi életét isteni küldetésként fogadta el. Ebben a szellemben tanította növendékeit, s ez érintette meg mindazokat, akik akár

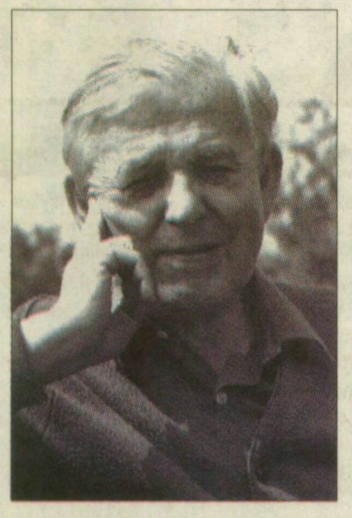

Bálint Sándor *Fotó: Horváth Dezső*

csak egyszer is találkoztak, beszéltek Vele.

Sugárzott belőle tudása mindent átfogó ereje. Jól tudjuk, hogy kivételessége gyakran szült irigységet, jó barátnak mutatkozó ellenséget, ám Ő mindezt szelíd mosollyal vette tudomásul. Lett volna rá oka több ízben is, hogy magát bánatosan gyötörje, nem tette. Amikor országgyűlési képviselőként kritikus időkben állt ki a reménység és a szeretet keresztényi eszményeiért, a kor politikája méltatlan helyzetbe hozta Őt. A tudomány ekkor is megfelelő mentsvára volt számára.

Házassága is szigorú próbatételek elé állította. Felesége elhagyta Őt, ám mély lelki kapcsolatukat ez nem sértette. Gyakran utazott föl Pestre, a „családjához". Felesége fiút szült, akit Bálint Sándor saját fiaként szeretett, s tisztelte-szerette a fiú vér szerinti apját is. Nagybeteg feleségét visszafogadta, hősi fokon ápolta, kezelte, s családi sírhelyükbe helyezte végső nyugalomba. „Sára halála óta nem találom a helyemet sehol" – írta és mondta nem egy barátjának. Fájdalmát igyekezett csökkenteni akkor is, amikor Pestre utazott, hogy unokáját láthassa. Hazafelé igyekezett, amikor elélépett egy száguldó autónak. Eszméletét már nem nyerte vissza, súlyos sérülésébe pár nap múlva belehalt.

Távozott az az ember, aki vállalt sorsát minden vonatkozásban teljesítette, noha útja nehéz, terhei súlyosak és megszámlálhatatlanok voltak. A benne élő szeretet azonban átsegítette őt a földi nehézségeken. Méltán nevezhetjük őt a szeretet boldog vértanújának.

IFJ. LELE JÓZSEF, SZEGED

Május 10-én 15 órakor az alsóvárosi temetőben Bálint Sándor sírjánál, halálának 25. évfordulója alkalmából megemlékezés lesz.

Hét érv a Nemzeti Emlékpont mellett

A napokban újra felélénkült az érdeklődés a Nemzeti Emlékpont felállítása iránt. Újabban a lap hasábjain Havránek Ferenc önkormányzati képviselő fejtette ki gondolatait, ha nem is szorosan a téma szakmai anyagáról, de a múlthoz fűződő viszonyáról. Szerintem, az ügy mellett legalább hét érv szól. Először is, az emlékállítás erkölcsi kötelessége minden utódnemzedéknek. A kegyelet ethosza mélyen gyökerezik a magyar és az egyetemes emberi kultúrtörténetben. A klasszikus etikai rendszerek, sarjadjanak bár vallási vagy filozófiai talajból, kivétel nélkül a fiak lelkére kötik az apák anamnézisét.

Másfelől, az emlékőrzés az időmúlás, olyan örök emberi kiváltság, amely a halandóság sorsszerű (isteni) törvényével szembeni alázatból fakad. A múlandósággal szemben nem a feledékenység a gyógyír, hanem éppen az emlékezés és az emlékeztetés, az égi és a földi emlékezet segítségül hívása.

A jelen és a jövő a múltban gyökerezik. Amelyik népnek nincs múltja, annak jövője sincs – vallotta Sütő András a romániai falurombolás idején. Neki lett igaza, és mindazoknak, akik ragaszkodtak, ragaszkodnak a közös tegnaphoz. A mementóállítás egy mögöttünk levő korszakról nemzeti kötelességünk, amellyel egyszerre tartozunk a múlt és a jövő magyarságának, a megmaradásunk folytonosságának.

Az emlékállítás pedagógiai feladatunk is. Nagyon fontosak a tanulói kompetenciák, de azért még létezik a tényeken alapuló világ, amelynek a minimális, tárgyszerű ismeretét nem pótolhatja semmilyen készségfejlesztés. Ennek a tárgyi valóságnak a része a múlt tükörcserepeinek valamilyen összeillesztése is, amelyben önmagunkra, jelenünk ábrázatára is-merhetünk. A nemzedéki összekapcsolódásra nevelés személyiségfejlesztő hatású, mert a fiataloknak segít megérteni és elfogadni azokat, akik más történelmi adottságok között éltek.

Ötödsorban, az emlékőrzés a közösség elhagyhatatlan kultúratradáló kötelezettségéből is fakad, és ez túlterjed a tanintézmények falain. Az iskolán kívüli szocializáció és az ún. folyamatos társadalmi tanulás óhatatlanul a tegnap, tegnapelőtt megalkotott norma- és értékrendbe avatja be a fiatalabbakat, és ahhoz kapcsolja az újat. Az új információ csak a meglévő, régebbi tudáshoz kötve nyeri el értelmét. A kultúra pedig mindig több, mint ismerethalmaz. Szöveteinek fölhántásakor elsősjelik maga az ember és az emberi létezés. Ezért fontos megőriznünk, milyen asszony volt Nagy Imre vásárhelyi felesége, kiről-miről nevezték el az utcákat, milyenek voltak a KISZ-táborok, a kocsmák, a taxik.

Hatodszor, egy elnyomó rendszer objektivitásra törekvő bemutatása a történelmi igazság és a társadalmi igazságosság szemszögéből is elodázhatatlan. Anélkül, hogy bárki az ítészi székbe ülne, a tények tárgyilagos tisztázását el kell végeznie a közösségnek. Ezzel tartozunk mindazoknak, akiknek az igazságát és életét megtiporta egy embertelen diktatúra, és tartozunk magának a társadalmi igazságosságnak is, amelyet ma és holnap is meg kell óvnunk az önkény uralmának mindig kísértő árnyaitól.

Hetedszer, a hajdani sérelmek és fájdalmak társadalmi kibeszélésének társadalomlélektani jelentősége is van. Ha valakibe belefojtják a bánatát, az belebetegszik. A vásárhelyi emberek lelki egészsége is megkívánja, hogy az egykori bosszantó vagy gyötrő eseteket kimondják és hangra, képre, írott szövegbe rögzítsék. Az elhallgatás több évtizedes fojtogató légkörétől így lehet végképp megszabadulni.

Az emlékállítás persze mindig is költséges foglalatosság volt. Nem könnyű erről beszélni ma, amikor óvodáink, iskoláink kréta-, nyomtatófesték- és vécépapír hiánnyal küzdenek. A pénztelenség azonban nem lehet hivatkozási alap a múltvesztés szentesítésére. Az átlag magyar családfenntartó, akármilyen szűk esztendőben él, mégiscsak elkészítteti elhunyt szüleinek – költséges – síremlékét. A közintézmények, amilyen egy városi önkormányzat, többek között annak a közérdeknek az érvényesítésére is hivatottak, hogy a szellemi és erkölcsi értékek – akár költséges áldozatok árán is – maradjanak fenn az információs dömpinggel, a pénzkultusszal és a percemberkék világával dacolva.

A Nemzeti Emlékpontra tehát hétszeresen, erkölcsi, örök emberi, nemzeti, pedagógiai, kulturális, társadalmi és mentálhigiénés okokból szükség van mint olyan helyre, ahol eleget tehetünk az emlékállítás ősi kötelezettségének egy letűnt diktatúra élő és elhunyt áldozatainak adózva, és ahol – korszerű, multimédiás nyelven – elmondhatjuk gyermekeinknek, milyen volt az ember és milyen volt az élet a kommunizmus alatt itt, városunkban.

Amint Havránek képviselő a letűnt rendszer mellett apologizáló írása is tükrözi, nagy szükség van arra, hogy terjedjen a világosság a fejekben a – hála istennek – mögöttünk hagyott kommunista diktatúra tényeinek bemutatásával. Tehát: kapjon újabb „pontot" Vásárhely és, főleg, a nemzeti emlékezet!

DR. KÁDÁR PÉTER, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

Jönnek a „nyárfaszöszök"

A múlt hét elején még a platán volt csúcsvirágzásban, de a hét végére jelentősen csökkent a pollenszáma. Két, szénanáthát nem okozó pollen, a dió- és az eperfa virágpora jelent meg növekvő számban. A tölgyfa is még virágzik, de a fűz, a juhar, a kőris és a nyír virágporszemei már alig vannak a levegőben.

A tavasz végi, nyár eleji pollen szezonok legallergénebb virágporszemei, a pázsitfüvek mindennap előfordultak, de csak 10 db/m3 alatti, alacsony pollenszámmal. Sajnos a nyárfák nőivarú fái is megérlelték termésüket és a hét végén már szállingóztak az első „nyárfaszöszök". Mint tudjuk ezek a nyárfamagvakon lévő szőrüstökök, amelyek a magvak széllel történő terjedését hivatottak segíteni. Önmagukban nem okoznak allergiát, de olykor a most virágzásnak indult korai fűfajok, a perjék, ebír virágporszemei rájuk tapadhatnak és együtt szállítódva, a szem- és az orr nyálkahártyáira jutva, allergiás tüneteket okozhatnak. Az ilyen esetek nem gyakoriak, ez még nem indokolja a nyárfák tömeges irtását. Kellő türelemmel – ahogy a korábbi évtizedekben is tettük – el tudjuk viselni e magszórás okozta kéthetes kellemetlenséget!

Bővebb információ: www.pollinfo.ini.hu

DR. JUHÁSZ MIKLÓS
EUROREGIONÁLIS POLLENINFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT